

Budapest centenáriumra készül

Európa valamennyi fővárosát meghívják Budapest jövő évben kezdődő centenáriumi ünnepségeire — közölte szombaton, a magyar és a külföldi újságírók részére tartott tájékoztatóján Szépvölgyi Zoltán, a fővárosi tanács elnöke, Budapest és a főváros lakossága ugyanis 1972-73-ban emlékezik meg a hajdan önálló három Dunaparti város: Óbuda, Buda és Pest egyesítésének, hazánk egységes fővárosává nyilvánításának 100. évfordulójáról. Ebből az alkalomból a fővárosi tanács találkozóra hívta — 1972. szeptember 26-28-ra — Európa fővárosainak vezetőit. A találkozó mintegy nyitánya lenne a városegysítés centenáriumi eseménysorozatának, s egyben jó alkalmat adna a közös problémák megvitatására, a további együttműködés elmélyítésére.

Narancs, banán, füge

Mikor érkeznek a déligyümölcs-szállítmányok?

A napokban érkezett hazai görögországi, spanyolországi, tunéziai, algériai, marokkói bevásárló körútról Barta István, a Délker Vállalat vezérigazgatója, aki a déligyümölcs-szezon indulásáról, a várható ellátásról tájékoztatót:

— Nemcsak a hazai, hanem a déligyümölcsök érése is később az idén, ezért a tavalyinál két héttel később kerülhet forgalomba a narancs. Az első szállítmányokat Spanyolországból a jövő hét elejére várjuk, Mikulásra tehát egyelőre még csak kisebb mennyiségben lesz — mondotta a vezérigazgató.

— Nagyobb mennyiségben december közepére várunk narancsot, és karácsonyra már folyamatosan ellátják az üzleteket. Decemberben Görögországból, Egyiptomból, a jövő év elején pedig már Olaszországból, Marokkóból, Törökországból, Ciprusból, Libanonból és Algériából is jön narancs, s lesz verna-narancs is. Az idén-

re mintegy 24-26 ezer tonna narancsot vásároltak. Ez elegendő olyan bőséges ellátáshoz, mint a tavalyi volt.

Gondot okozott az egyéb déligyümölcsök beszerzése is. Olyan hagyományos fügepiacra, mint Görögország például nem találtak olyan minőségű füget, amelyet az egészségügyi hatóságok beengednének az országba. Most Törökországból próbálnak vásárolni. Az idén késik az egyre kedveltebb grape fruit is, amelyet Algériából vásároltak, de csak decemberben, januárban érkezik.

Kedvezőbb a banánhelyzet. Október óta értékesítik, s lényegesen több került már forgalomba, mint tavaly, a szezon első felében. December végéig a múlt événél 15-20 százalékkal több, összesen 3000 tonna kitűnő minőségű ecuadori banán kerül forgalomba; ez azonban még korántsem elegendő az igények kielégítésére. Citromból változatlanul bőséges, kifogástalan az ellátás. Bár a minőségre vannak panaszok. Az október, november ugyanis a citromnál a primörkorszak — különösen az idén, amikor késik az érés —, ezért zöldek, és kevésbé lédús. Decemberben és januárban azonban már jönnek a kitűnő minőségű szállítmányok. A választék bővítésére az idén Tuniszból is vásároltak citromot. (MTI)

Influenza- helyzet

Az Országos Közegészségügyi Intézet járványügyi főosztályára beérkezett adatok összegezése azt mutatja, hogy az elmúlt héten — november 14 és 20 között — csaknem félmillió ember betegedett meg influenzában. A legnagyobb számmal, 181 000 megbetegedéssel még mindig a főváros szerepel annak ellenére, hogy itt már a hét közepén megkezdődött a járvány határozott csökkenése. A Pest megyei 71 000 megbetegedés a járvány dél felé vonulását jelzi, csakúgy, mint Szolnok megye 31 000-et, Heves megye 23 000-et, Nógrád megye 17 000-et, Komárom megye 15 000-et meghaladó számai, vagy a Fejér megyei 16 500, a Bács-Kiskun megyei 14 600 megbetegedés. Ezenkívül Hajdú-Bihartól és Békésből jelentettek tízezren felüli számokat. A többi megyében — Szabolcs és Veszprém is beleértve — az elmúlt héten nem érte el a megbetegedések száma a tízezer.

„Befagyott” halak

A gyorsan beköszöntött tél keresztülhúzza a Szege-di Allami Gazdaság fehértojás területében a halászok számítását. Más évekhez hasonlóan, november 25-én akarták beféjezni az őszi lehalasztást. Tervszerűen haladtak a munkákkal és már csak két volt hátra, amikor közbejött a havazás és az éjszakai mínusz nyolc, mínusz tizfokos fagyok. A nagyrészt lecsapolt tavakon jégpáncél és hótakaró képződött, ezért abba kellett hagyniok a lehalasztást. Helyette gyorsan vízzel kellett tölteni a tavakat, hogy életben tudják tartani a kintrekedt állományt, mintegy ezer mázsa pontyot. Egyelőre bizonytalan, mennyi hűl-e még az idő annyira, hogy újból meghúzhatták a kerítőhálókat és áthelyezhették a teletető medencékbe.

Homoki boldogulók

Nagy gondot okozott nekünk, s magának is, aki annak idején ilyennek álmolta a szakszövetkezeteket. Klasszikus nagyüzemi gazdaságok alakultak, s itt, a homoki világ közepén, hátrébb vannak egy lépéssel. A tanyavilág, a táj évszázados elmaradás után most virul. Nem vitatható. A szakszövetkezetek átmenetét képviselnek, már nem egyéni gazdaságok, még nem tökéletes nagyüzemek. Egy biztos, nem kerülnek sokba az államnak. Boldogulnak. Szívós küzdelem ez a földdel, önmagukkal, szokásaikkal, tegnapi gondolkodásukkal.

Mezőhegyesre gyakornoknak. Rengeteget tanultam. Régi gazdaság volt, a kertészetben dolgoztam. Statisztikus, brigádvezető, szállításelelős, fizikai munkás, szóval minden voltam. Megszerettem a szakmát. Harmincegy napig tartott a szemzés. Kibírtam. A mórakalmi AMG körzeti mezőgazdasza 1951-ben lettem. Romantikus idő. Hiába a sok keserű tapasztalat, mégis szerettem a szakmát, a munkát, és lelkes voltam. Ásotthalmon szerveztük a szövetkezeteket, teheneket, lovakat, minden jószágot beadtak, a boltok előtt meg sorban álltak a kenyérért. Kineveztek gyapotfelelősnek. Tanultunk róla az iskolán négy sort. A falon fénykép lógott szemléltetőnek. A mórakalmi Vörös Október Tsz-ben ellenőriztem. Akkor még nem volt a közönség agrónómus. Bajjal járt a szedés, eső nem érte, keveset fizetett, volt gond vele tengerre. Esténként kérdezték: ezt miért, s hogyan? Hazakerékpároztam Kissorra, éjszaka szakkönyveket bogarásztam, másnap tudjak beszélni róla valamit.

hány hónap múlva. Nem fordult. Megszerettek. Május elején ünnepség volt a faluban. Bál. Mulattunk a kultúrban. Éjtel után szaladtak a szövetkezetből, baj történt, elszabadult a Dinár bika. A gondozók fákra, épületekbe menekültek. Motorral szaladtunk ki. Sikerült nagynehezen megkötni a megvadult jószágot, hajnali 3-kor. Tanulságul szolgált, az emberek jobban vigyáztak ott ránk, mint én saját magamra, mint önmagukra. Szerettek.

HOSSZÚ KERÜLŐVEL

Akad nézetelés is. Kezdték a százalékos művelés. Dobó Szilveszter javasolta, kiállt mellette. Az elnök nem. Kinek legyen igaz? Megvált a közöstől. Sohasem szeretett, nem szeret úgy dolgozni, hogy gyanakvás, meg nem értés legyen a kollektívában. A mórakalmi Móra Ferenc Szakszövetkezetben vállalt munkát. Aztán 1965-ben egyesüléssel alakult ki a Haladás mai területe. A Móra Ferenc meg a Virágzó egyesült, s lett a mostani Haladás, ami tisztességet, elismerést vívott ki magának.

— Mórakalmon legjobb termőföldjei, 4623 hold, a miénk. 2029 lélek az érdekelt. Konszolidálódtak viszonyaink, tudjuk előre a jövőnket, sorsunkat. Az adott szó mindennél többet ér. Ezért 100 hold szőlőt, 30 hold őszibarackot, 30 hold kajszit és 15 hold almát telepítettünk nagyüzemileg, közös erővel. A közös szántó 303 hold és az összes közös terület 654 hold, a többi egyénileg művelik. Nem szeretjük a szélsőségeket, sem azt, amelyik csak a közösség érdekeit nézi, sem pedig az egyéni érdekek túlzásait. Ezért haladhatunk. Az éves árbevételünk 30 millió forint. A közös bevételeink három forrásból táplálkozik: mezőgazdasági termelés, a tagság földjeinek művelésére tartott traktorüzem és a segédüzemág. Ma a közös vagyonunk 14,4 millió forint.

Tavaly a Haladás Szakszövetkezet elnökének választották. Sorsa hasonlít a szakszövetkezetek sorsához. Hosszú kerülővel érte el célját, a közeget, ahol legjobban alkothat, s boldog lehet.

— Ma már tőlünk is nyugdíjba mennek a parasztok. Oriási dolog. 47-en kapják a 347 forintot havonta. Az átlagos életkor — akik egész évben dolgoznak — 29 év. Formálni tudjuk jövőnket, életünket.

Ellentmondásos világ Homokország. Így igaz.

Útjai már megépültek.

Sz. Lakács Imre

NEM KÖNYVEK SZERINT

Haladás Szakszövetkezet elnöke. Tipus. Hűség. A szülőföldhöz.

— Ismerem a régi tanyák életét. Itt születtem. Ahány hold föld, annyi gyerek. Nagy szó volt a hat elemi. Mielőtt iskolába adtak, már olvastam, megtanultam a bátyámtól. A 30-as évek derekán eljártak innét a városi piacra, tyúkot, tojást, gyümölcsöt vittek, de nem árulták ki a helypénzt se belőle.

A homoki világ alakulása lassú. Nem könyvek szerint történik. Szakszövetkezetekben a beruházási alap-megteremtése nem olyan egyszerű. A tagok leginkább tanyákon élnek. Puritánságuk, munkaszeretetük rendkívüli. Korán kelők, későn fekvők élet ez tele szélsőségekkel. A kollektívizmus hiánya nagy, távolabb tőlük a közösségi élelem, élet, az emberek egymással való kapcsolata hiányos és tartózkodó.

— A felszabadulás után felkaptak a fényes szelek. MADISZ-tag lettem, s két éves iskolára küldtek Szege-de, az Alsóközponti Gazdasági Szakiskolára. Onnan

A LEG- FIATALABB AZ ASZTALFÖN

— Még is örömmel életem. Téli Zákányszekeken a Petőfi Tsz tervét készítettük. Huszta Vince, Papp Antal meg többen, a legfiatalabb voltam közöttük, s az asztalfőn kellett ülnöm. Éjfélig vitéztünk, kannafedőből ittuk a bort, s terveztünk. Utána tekertem a kerékpárral, pár óra alvás, reggel jelentés, s kezdődhetett az új nap. Aztán eljöttek a szomoró napok, a gépállomás politikai felelőseit vittem motorral ugyanabba a szövetkezetbe. Közgyűlésre. Vad, kemény hangot használt. Kulák nem való a térszabó! Huszta Vincét, Papp Antalt kizárták. Fura kép alakult ki bennem. A saját világomra gondoltam. Mit csinálhattam? Mély sóhaj, lecsapott fej.

A gépállomáson 1953-ban lett főagronómus. Tanult. Vésárhelyen elvégezte a technikumot, amikor Mórakalmon megszűnt a gépállomás, Dobó Szilvesztert Királyhegyesre helyezték. Nem ment. A földszöv-nél kereste a kenyerét két esztendőig. Aztán állami támogatással került a Vörös Október Tsz-be.

Az elnök szigorú volt. Sokan félték tőle. Válogatták mellette egymást az agrónómusok.

— Elmegyek, de ha éppen olyan kedvem van, nyakendőt is kötök hétköznap. Olajsóvényeket vágunk ki. A tagok mosolyogtak; most még fényes csizma, tiszti nadrág, fordul a világ né-

Mennyit ér az ember?

Nem tagadjuk, miért is tagadnánk, hogy sokak szemében a pénz és a vagyon szimbolizálja a rangot, a tekintélyt. Ilyenformán számtalan szor előfordul, hogy a valós emberi értékek devalválódnak, a „pénzspali” környezetben császár, köztestneletnek örvendő, irigylet személyné, s rangja, tekintélye jóval nagyobb, mint amennyire részolgált. Ez a társadalmi izlésficam nyáron, és főleg az üdülők környékén látta magát legjobban: a pénzzságu külföldi vendég előtt hajbókolnak, mellette a belföldi vendég keresztyélnek.

S egyáltalán: ha azt akarjuk, hogy a valóságosnál többnek, rangosabbnak, tekintélynek nézzenek, akkor ezt a vagyonosság látszatával könnyűszerrel elérhetjük. Ebből értelemszerűen következik, hogy a hiúság minden áron a vagyonosság látszatát kelti, s pénzzserésben gátlástalan. Érthető. Néhány üzemből a közelmúltban arról érdeklődtem, nem vezet-e beosztású emberektől, hogy kik az élen járó, nagy teljesítményt nyújtó dolgozók. Bizonytalan válaszokat kaptam. Majd arról érdeklődtem, kik az autótuladonosok. Ezt mindenki számon tartja, ezt mindenki tudja, s ez eleve „preztiázs értékű” dolog.

Az elteltség, a cinizmus furcsa keverékét hallom ki a primitív elszólásokból. „Amíg futok, addig nem kell gyerek” — mondja a jól fizetett állásban levő fiatalasszony, konyakozás közben. Ennek az aszszonynak fizetett állása van, ami arra való csak, hogy „fusson”, olyan jövedelemre tegyen szert, amiből telik a valóságosnál többet érőnek, értékesebbnek látszania. Cinizmus ellenszenves ugyan, mert munkája érdekli legkevésbé, de ne őt marasztaljuk el, hanem azt a felfogást, amelyik a töpértőriáknak nézi, csak azért, mert drága és divatos holmikat, aggat magára.

A dolog világos. Amikor a közvélemény egészséges ítékezése elmarasztalja a törtetést, a harácsolást, az anyagiasságot, hát ugyanaz a közvélemény sokszor éppen ahhoz ad más oldalon ösztönzést, amit elítél, hiszen a törtetés, a harácsolás, az anyagiasság végterméke előtt balga módon hasra esik. Nagykorúságunk jele, hogy egyre ritkábban nézzük szájtátva a nyugati autósodát, bezzeg kiskorúságunk jele, hogy bókolkunk, kalapolgatunk a tollasodó embernek, anélkül, hogy tudnánk, mennyit ér emberként.

Nemrég végignéztam, hogyan, milyen tartással ad felvilágosítást egy vasutas a jól öltözött, elegáns világfinak, és a rendesen öltözött munkásembernek, aki kiváló dolgozó jelvényt hordott kabátja hajtókáján. Talán ne is mondjam. A világfival a vasutas szinte csöppögött az udvariasságtól, a másiknak meg foghegyről vetette oda: „Nem látja, hogy ki van írva az indulás?”

Eltűnődtem: hol él ez a vasutas? Ha gondolkodik, fordítva csinálta volna. A vasutas egy a sok közül, hiszen a pénzzságu embereket oktan és megkülönböztetett tisztelet, előzékenység veszi körül mindenütt. A hivatalokban, a szórakozóhelyeken, az utcán, szóval mindenütt. Hozzáteszem, ismeretlenül, anélkül, hogy tudnók, ki fia-borja. Gyakran olvasom, hogy tolvajok rabolt pénzzel napokig, hetekig nagy megbecsülést kapnak a mulatókban, a szállodákban. Talán nagyobb, mint egy Kossuth-díjas orvosprofesszor. S nem másért, azért csak, mert két kézzel szórják a pénzt.

Feltételezhető, az erkölcsi prédikációk annyit érnek csak, mint halottnak a szentelt víz. A magasabb rendű szocialista gondolkodást kell erősíteni ahhoz, hogy a pénz, a vagyon önmagában véve ne adjon rangot, s tekintélyt senkinek. Sokszor persze éppen az üzemek, a vállalatok a kórokozók, méghozzá intézményesen, a túlméretezett reprezentálással. Így mutatják magukat többnek, tekintélyesebbnek, fontosabbnak a valóságosnál.

Nem a ruha teszi az embert, mondtuk régen. Ehhez most már hozzátehetjük még, hogy nem a villa, nem az autó teszi az embert. Jó ha van, egyik is, másik is, de nem olyan érték, hogy eleve felnézzünk tulajdonosára.

S tulajdonképpen mindezt jól tudjuk. Úgy látszik, olykor mégsem árt a régi leckét átismételni.

Szekulity Péter